

Ақтөбе облысының қоршаған орта жай-күйі жөніндегі ақпараттық бюллетені

Тамыз 2022

«Қазгидромет» РМК Ақтөбе облысы бойынша филиалы

	МАЗМҰНЫ	Б.
1	Алғысөз	3
2	Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері	4
3	Қоршаған ортаның ауа сапасы	4
4	Жер үсті суларының сапасы	7
5	Радиациялық жағдай	8
6	Жауын-шашынның химиялық құрамы	8
7	1 қосымша	9
8	2 қосымша	13
9	3 қосымша	15
10	4 қосымша	16

Алғы сөз

Ақпараттық бюллетень «Қазгидромет» РМК Ақтөбе облысы бойынша филиалы жүргізген жұмыс нәтижелері бойынша дайындалған.

Бюллетень мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты Ақтөбе облысының аумағындағы қоршаған ортаның жай-күйі туралы хабардар етуге арналған және Қазақстан Республикасында қоршаған ортаны қорғау саласындағы іс-шаралардың тиімділігін одан әрі бағалау, ластану деңгейінің үздіксіз өзгеру тенденциясын ескеру үшін қажет.

Атмосфералық ауа сапасын бағалау

1. Атмосфералық ауаны ластаудың негізгі көздері

Аймақтағы ауаның ластану деңгейін негізінен ірі кәсіпорындар анықтайды: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС, «Ақтөбе ферроқорытпа зауыты» және ДКБК АҚ «ТҰК Казхром» филиалдары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ, «Ақтөбе ӨЭМ» АҚ, «Ақтөбе ЖЭО» АҚ. Стационарлық көздерден шығарындылардың жалпы көлемінің ішінде ілеспе газды жағу шығарындыларының үлесі 11,67 мың тоннаны құрайды. Алау қондырғыларынан шығатын барлық шығарындылардың 97% -ы 3 мұнай мен газ өндіретін және қайта өңдейтін кәсіпорындардың үлесіне тиесілі: «СНПС-Ақтөбемұнайгаз» АҚ, «ҚазақойлАқтөбе» ЖШС және «Аман Мұнай» ЖШС.

Сонымен қатар, жылжымалы көздерден шығатын газдар Ақтөбе облысындағы ауаны ластайтын негізгі заттардың бірі болып табылады. 2019 жылы көлік саны 2018 жылмен салыстырғанда 7134 бірлікке азайды. Бензин қозғалтқышы бар көліктердің саны 2019 жылы 23175 бірлікке азайды, ал газ отынымен жүретіндер, керісінше, 2292 бірлікке артты. Статистика комитетінің мәліметінше, 2019 жылы көлік құралдарынан ластаушы заттар шығарындыларының төмендеуі байқалады.

2. Ақтөбе қаласының атмосфералық ауа сапасының мониторингі.

Ақтөбе қаласы аумағындағы атмосфералық ауаның жай-күйін бақылау 6 бақылау бекетінде, оның ішінде 3 сынаманы қолмен іріктеу бекетінде және 3 Автоматты станцияда жүргізіледі (1-қосымша).

Жалпы қала бойынша 10 көрсеткішке дейін анықталады: 1) қалқыма бөлшектер (шаң); 2) РМ-2,5 қалқыма бөлшектер; 3) РМ-10 қалқыма бөлшектер; 4) күкірт диоксиді; 5) көміртегі оксиді; 6) азот диоксиді; 7) азот оксиді; 8) күкіртті сутек; 9) формальдегид; 10) хром.

1-кестеде бақылау бекеттерінің орналасқан жері және әрбір бекетте анықталатын көрсеткіштер тізбесі туралы ақпарат берілген.

1-кесте

Бақылау бекеттерінің орналасқан жері және анықталатын қоспалар

№	Сынама алу	Бекеттің мекен-жайы	Анықталатын қоспалар
1	қолмен іріктеу	Авиақалашық 14, әуежай ауданы	қалқыма бөлшектер (шаң), күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот оксиді, азот диоксиді, формальдегид, хром, күкіртті сутек
2		Белинский к-сі 5, Жилгородка ауданы	
3		Ломоносов к-сі 7, ТЖ вокзалының ауданы	
4	үздіксіз режимде-әрбір 20 минут сайын	Рысқұлов к-сі, 4, Шанхай ауданы	РМ-2,5 қалқыма бөлшектері, РМ-10 қалқыма бөлшектері, күкірт диоксиді, көміртегі оксиді, азот диоксиді, азот оксиді, күкіртті сутек, гамма сәулеленудің эквивалентті дозасының қуаты
5		Есет батыр к-сі, 109	
6		Жанқожа батыр к-сі, 89, Құрмыш ауданы	

Ақтөбе қаласында стационарлық бақылау бекеттерінен басқа жылжымалы экологиялық зертхана жұмыс істейді, оның көмегімен ауа сапасын өлшеу облыстың 3 нүктесі бойынша 8 көрсеткішке қосымша жүргізіледі: 1) РМ-10 қалқыма бөлшектері; 2) күкірт диоксиді; 3) көміртегі оксиді; 4) азот диоксиді; 5) азот оксиді; 6) күкірт сутегі; 7) аммиак; 8) формальдегид.

2022 жылғы тамыздағы Ақтөбе қ. атмосфералық ауа сапасын мониторингілеу нәтижелері.

Ақтөбе қаласының бақылау желісінің деректері бойынша атмосфералық ауаның ластану деңгейі **өте жоғары** деп бағаланды, ол күкіртсутек бойынша СИ=12 (**өте жоғары** деңгей) және ЕЖҚ=7% (**көтеріңкі** деңгей) мәнімен №2 бекетте (Рысқұлов көшесі, 4Г) анықталды.

Күкіртсутектің ең жоғары бір реттік шоғыры – 12,2 ШЖШ_{м.р.}, азот диоксиді – 2,8 ШЖШ_{м.р.}, басқа ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Ластаушы заттардың орташа айлық шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Жоғары ластану (ЖЛ) жағдайлары:

*2022 жылдың 13 тамызында №2 автоматты бекет мәліметі бойынша (Рысқұлов көшесі, 4Г) күкіртті сутегі (11,6 ШЖШ) бойынша атмосфералық ауаның 1 жоғары ластану (ЖЛ) тіркелді.

*2022 жылдың 21 тамызында №2 автоматты бекет мәліметі бойынша (Рысқұлов көшесі, 4Г) күкіртті сутегі (12,15 ШЖШ) бойынша атмосфералық ауаның 1 жоғары ластану (ЖЛ) тіркелді.

Нақты мәндер, сондай-ақ сапа нормативтерінің асып кетуінің айқындылығы және асып кету жағдайларының саны 2-кестеде көрсетілген.

2-кесте

Атмосферлық ауа ластануының сипаттамасы

Қоспа	Орташа шоғыры		Максималды бір реттік шоғыры		ЕҚ %	Шектен жоғары шоғыр саны ПДК _{м.р.}		
	мг/м ³	ШЖШ _{о.т.} асу еселігі	мг/м ³	ШЖШ _{м.р.} асу еселігі		>ШЖШ	>5 ШЖШ	>10 ШЖШ
г. Ақтөбе								
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,0113	0,0752	1,0000	0,2000				
Қалқыма бөлшектер РМ-2,5	0,0013	0,0377	0,0019	0,0119				
Қалқыма бөлшектер РМ-10	0,0005	0,0083	0,0024	0,0080				
Күкірт диоксиді	0,0054	0,1083	0,1117	0,2234				
Көміртек оксиді	0,5478	0,1826	4,1948	0,8390				
Азот диоксиді	0,0296	0,7411	0,5670	2,8350	1,00	69		
Азот оксиді	0,0268	0,4465	0,3802	0,9505				
Күкіртсутек	0,0012		0,0972	12,1500	4,18	202	20	2
Формальдегид	0,0033	0,3302	0,0070	0,1400				
Хром	0,0003	0,2269	0,0007					
Гамма фон	0,1100		0,2000					

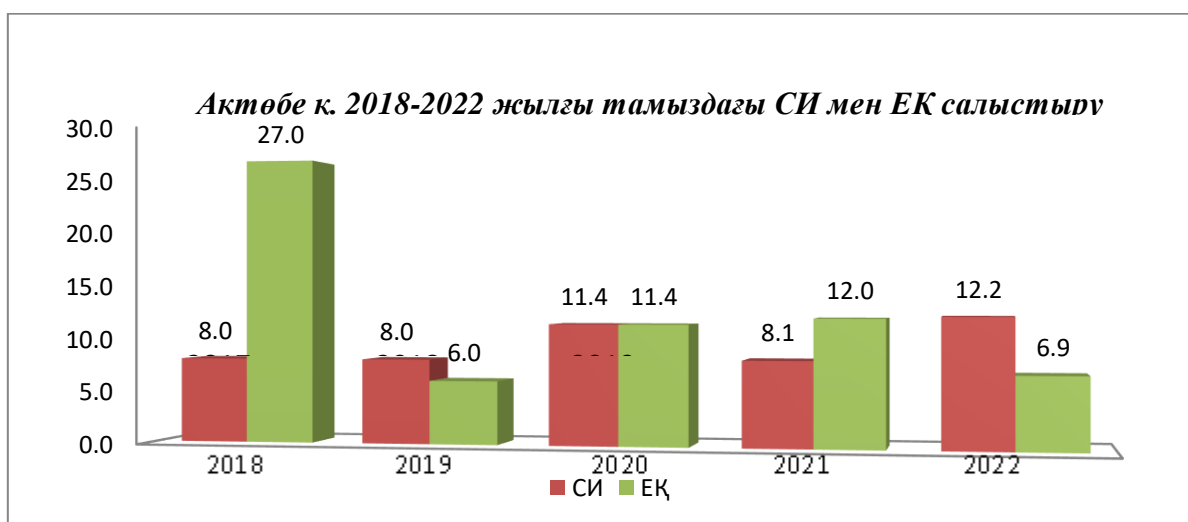
Атмосфералық ауа сапасын экспедициялық өлшеу нәтижелері.

Анықталатын қоспалар	Ясный-2 а.	
	№1 нүкте	
	мг/м ³	ШЖШ
Қалқыма бөлшектер (PM-10)	0,0071	0,0237
Күкіртсутек	0,0058	0,7250
Формальдегид	0,0034	0,0680
Аммиак	0,0043	0,0215
Азот оксиді	0,0039	0,0098
Күкірт диоксиді	0,0038	0,0076
Азот диоксиді	0,0043	0,0215
Көміртек оксиді	2,0918	0,4184

Ластаушы заттардың шоғыры ШЖШ-дан аспады.

Қорытындылар:

Соңғы бес жыл ішінде тамызда ауаның ластану деңгейі келесідей өзгерді:

Кестеден көріп отырғанымыздай, тамыз айында ауаның ластану деңгейі 2020 және 2022 жылы өте жоғары деңгеймен, қалған жылдары жоғары ластану деңгейімен бағаланды. Күкіртсутек - ауаны ластаудың негізгі көзі.

Метеорологиялық жағдайлар.

Тамыз айында қала антициклонның ықпалында болды, тұрақты, ыстық ауа-райы байқалды. Айдың басында атмосфералық фронттардың ықпалынан аз уақытты жауын-шашын мен күннің күркіреуі байқалды. Тамыз айы бойы шығыс бағыттағы жел басым болды, 15 тамызда 15 м/с жел байқалды

3. Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторингі

Ақтөбе облысы бойынша жер үсті суларының сапасына бақылау 6 су объектісінің (Елек, Қарғалы, Ембі, Темір, Ор өзендері және Шалқар көлі) 13 тұстамасында жүргізілді.

Жер үсті суларын зерттеу кезінде су сынамаларында су сапасының 42 физикалық және химиялық көрсеткіштері анықталады: *температура, қалқыма заттар, түсі, мөлдірлігі, сутегі көрсеткіші (pH), еріген оттегі, ОБТ5, ОХТ, құрамында тұз бар негізгі иондар, биогенді элементтер, органикалық заттар (мұнай өнімдері, фенолдар), ауыр металдар.*

Ақтөбе облысының аумағындағы жер үсті сулар сапасының мониторинг нәтижелері.

Қазақстан Республикасының су объектілерінің су сапасын бағалауға арналған негізгі нормативтік құжаттар «Су объектілерінде судың сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі» (бұдан әрі - Бірыңғай жіктеме) болып табылады.

Су объектілерінің су сапасы Бірыңғай жіктеме бойынша келесідей бағаланады:

3 кесте

Су объектісінің атауы	Су сапасының класы		Параметрлері	өлш. бірл.	концентрация
	Тамыз 2021 г.	Тамыз 2022г.			
Елек өзені	4-класс	4-класс	Аммоний-ионы	мг/дм ³	1,102
			Магний	мг/дм ³	33,667
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,0015
Қарғалы өзені	4-класс	4-класс	Магний	мг/дм ³	35
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,0015
Ембі өзені	5-класс	4-класс	Магний	мг/дм ³	42
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,002
Темір өзені	5-класс	4-класс	Аммоний-ионы	мг/дм ³	1,19
			Магний	мг/дм ³	35,2
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,0014
Ор өзені	4-класс	4-класс	Аммоний-ионы	мг/дм ³	1,22
			Фенолдар*	мг/дм ³	0,002

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Кестеден көріп отырғанымыздай 2021 жылғы тамыз айымен салыстырғанда Елек, Қарғалы, Ор өзендерінің жер-үсті су сапасы айтарлықтай өзгермеген.

Ембі, Темір өзенінің жер-үсті су сапасы 5-кластан 4-класқа ауысты - жақсарған.

Ақтөбе облысының су объектілеріндегі негізгі ластаушы заттар аммоний-ионы, магний, фенолдар болып табылады.

2022 жылғы тамыз айында Ақтөбе облысының аумағында ЖЛ жағдайы тіркелмеді.

2 Қосымшада тұстамалар шегінде су объектілерінің сапасы бойынша ақпарат.

4. Радиациялық жағдай

Жергілікті жердегі гамма-сәулелену деңгейін бақылау күн сайын 7 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Қарауылкелді, Новоалексеевка, Родниковка, Ойыл, Шалқар, Жағабұлақ) жүзеге асырылды.

Ақтөбе облысында атмосфераның жерге жақын қабатының радиациялық гамма-фонының орташа мәндері 0,04 – 0,20 мкЗв/сағ (норматив - 5 мкЗв/сағ дейін) шегінде болды.

Ақтөбе облысының аумағында атмосфераның жерге жақын қабатының радиоактивті ластануын бақылау Ақтөбе, Қарауылкелді, Шалқар метеостанцияларында көлденең планшеттермен ауа сынамаларын бес тәуліктік іріктеу арқылы жүргізілді.

Ақтөбе облысы атмосферасының жер бетіндегі қабатында радиоактивті түсулердің орташа тәуліктік тығыздығы 1,6-1,9 Бк/м² шегінде ауытқыды. Түсудің орташа тығыздығы 1,2 Бк/м² құрады, бұл шекті рұқсат етілген деңгейден аспайды.

5. Ақтөбе облысының аумағындағы атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамы

Атмосфералық жауын-шашынның химиялық құрамын бақылау 6 метеорологиялық станцияда (Ақтөбе, Аяққұм, Жағабұлақ, Мұғоджарская, Новороссийское, Шалқар) жаңбыр суының сынамасын алудан тұрды.

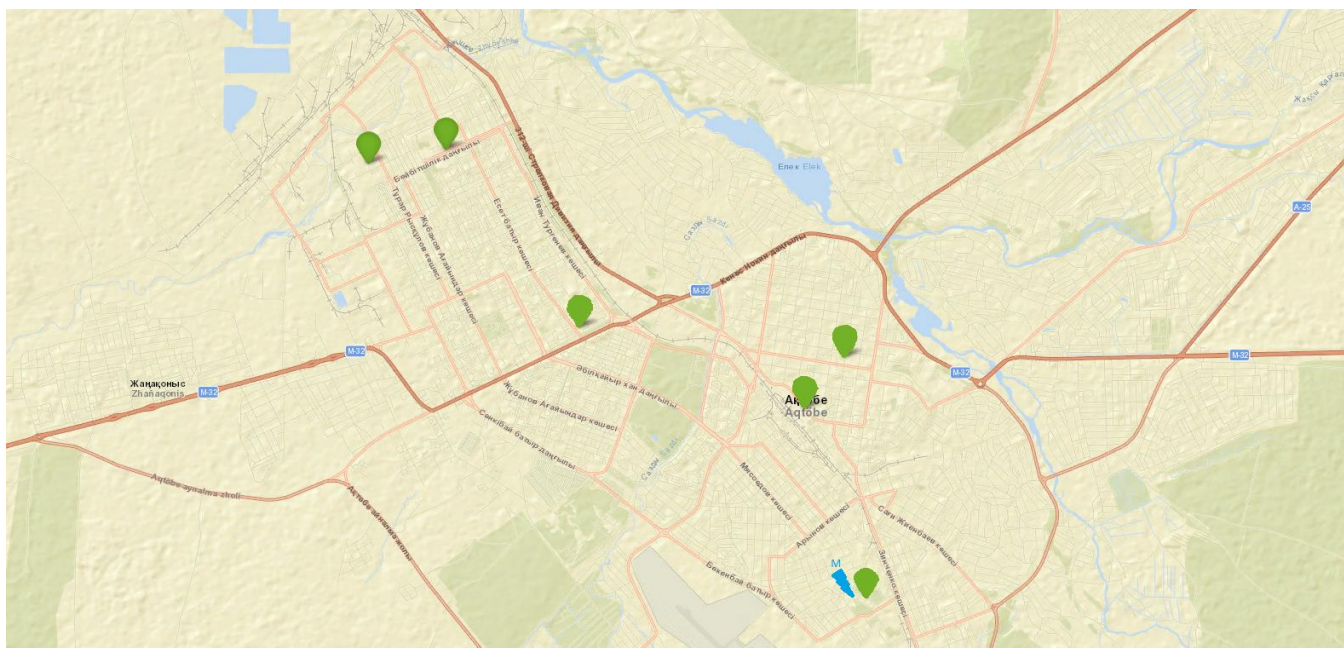
Жауын-шашындағы анықталған ластаушы заттардың концентрациясы шекті рұқсат етілген концентрациядан (ШРК) аспайды.

Тұнба үлгілерінде сульфаттар 27,13%, гидрокарбонаттар 22,44%, хлоридтер 18,52%, кальций иондары 13,75%, натрий иондары 8,18% және калий иондары 3,75% басым болды.

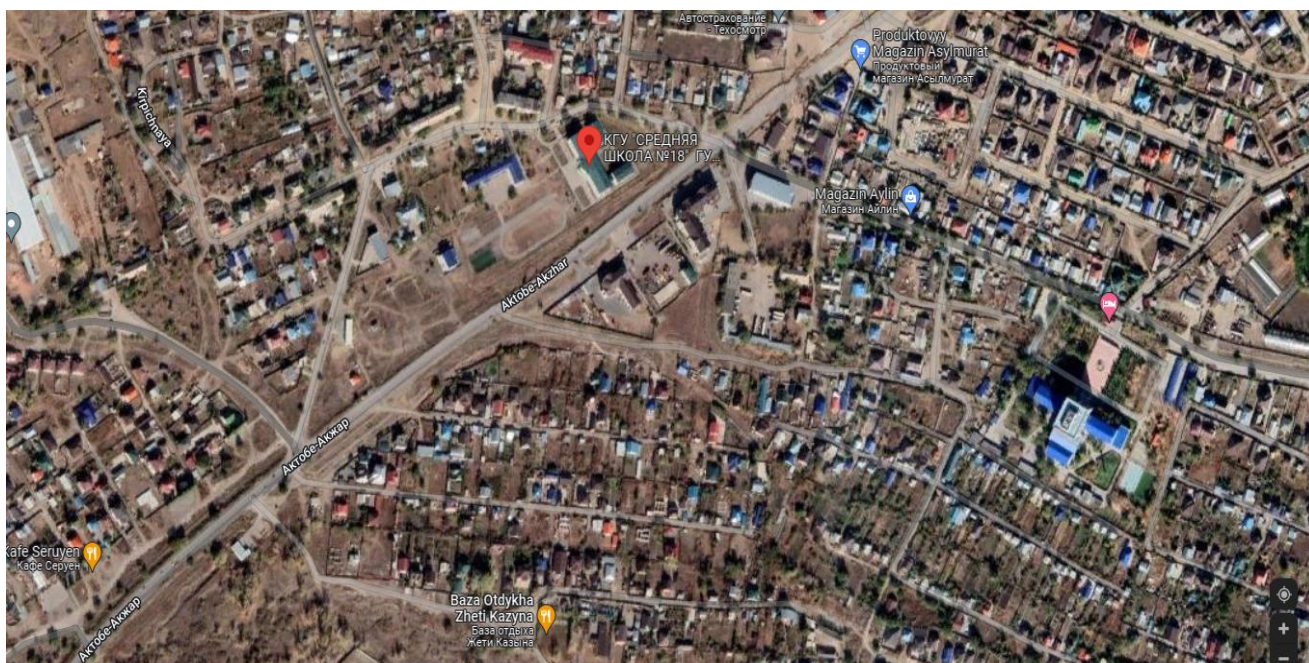
Ең жоғары жалпы минералдану Аяққұм МС – 153,69 мг/л, ең азы – Ақтөбе МС – 53,83 мг/л тіркелді.

Атмосфералық жауын-шашынның меншікті электр өткізгіштігі 102 мкС/см (МС Ақтөбе) пен 298,1 мкС/см (МС Аяққұм) аралығында болды.

Жауын-шашынның қышқылдығы аздап қышқыл және аздап негізді сипатына ие және 6,48 (МС Шалқар) - 7,88 (МС Аяққұм) аралығында.

Ақтөбе қ. бақылау бекеттері мен метеостанцияның орналасу орындарының картасы

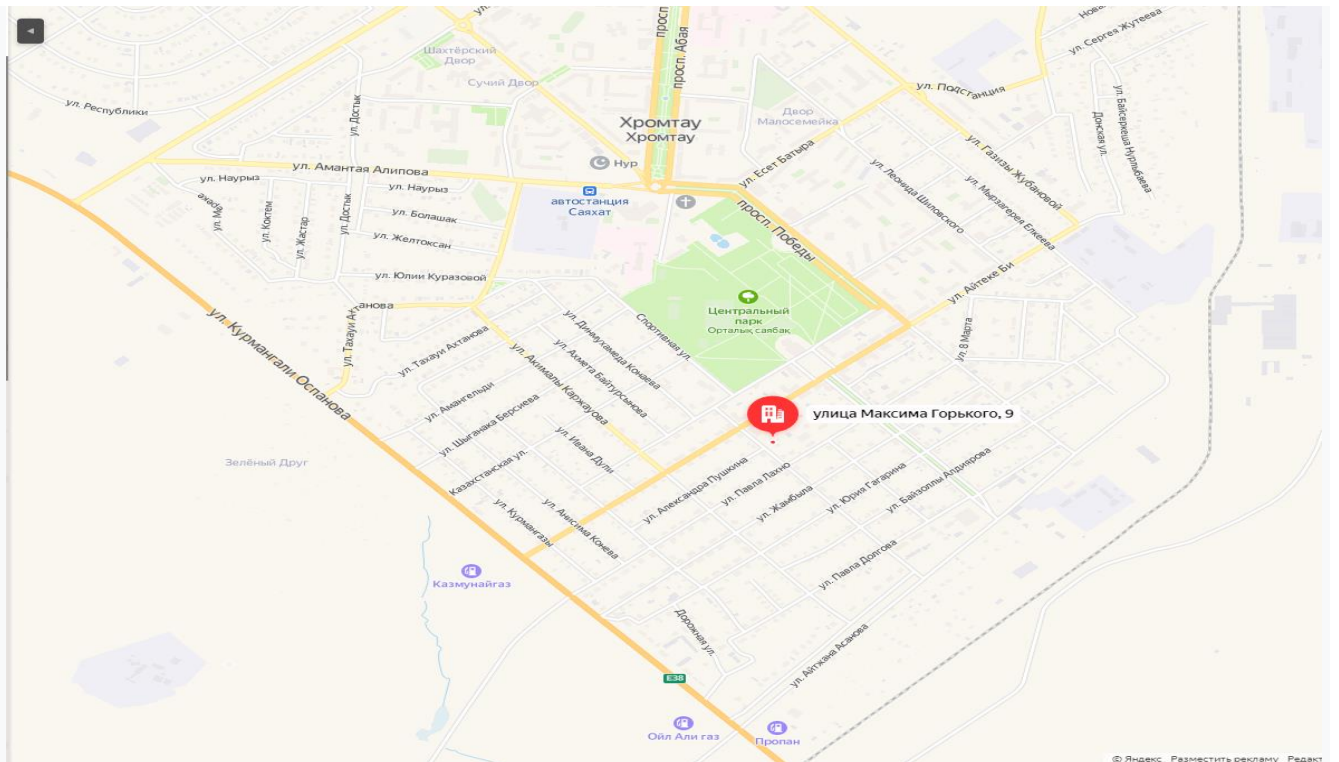
Қірпіштідегі іріктеу нүктесінің орналасу картасы

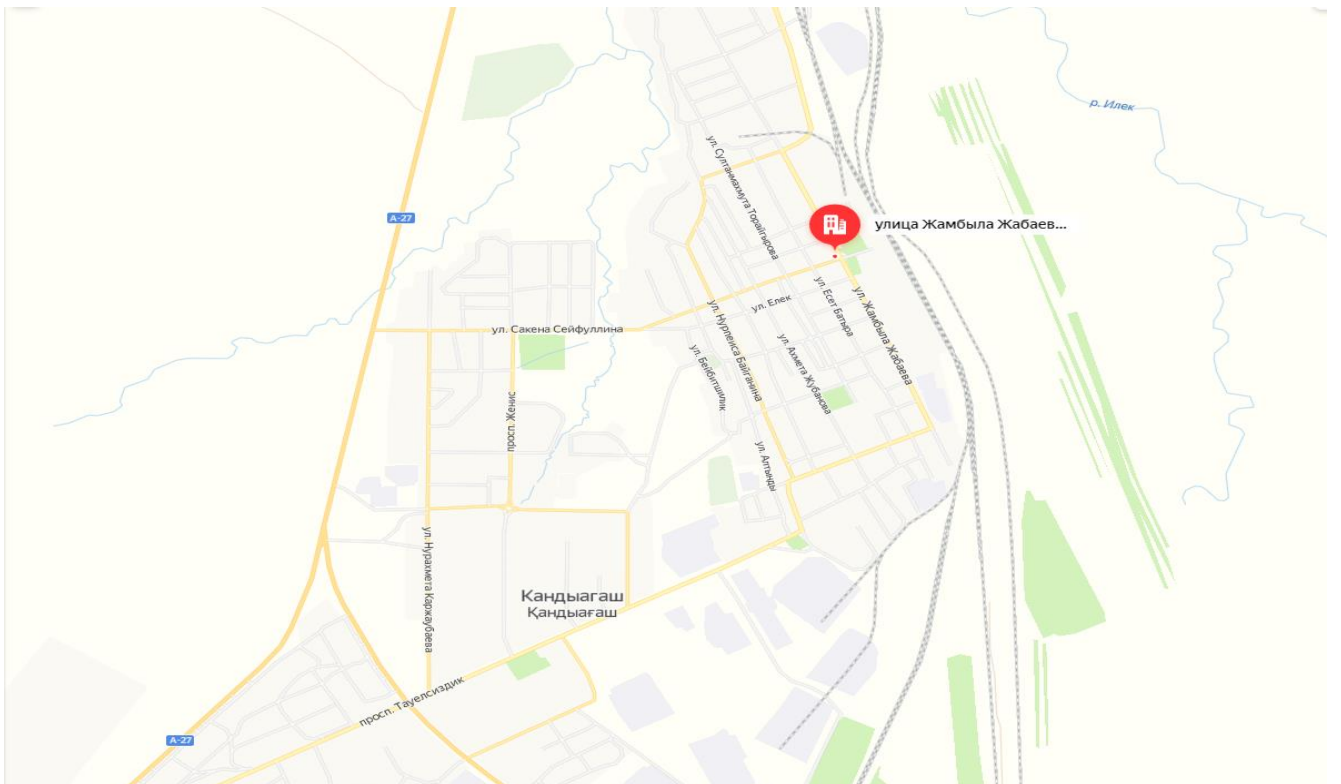
Яснийдағы іріктеу нүктесінің орналасу картасы

Батыс-2-дегі іріктеу пунктесінің орналасу картасы

Хромтау қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Қандыағаш қ. бақылау бекетінің орналасу картасы

Ақтөбе облысының жер үсті су сапасының тұстамалар бойынша ақпараты

Су объектісі және тұстама	Физика-химиялық параметрлердің сипаттамасы	
Елек өзені	Су температурасы 19,9 – 23,2°C, сутегі көрсеткіші 7,98 – 8,05, судағы еріген оттегі 6,04 – 11,94 мг/дм ³ , ОБТ5 1,53 – 2,83 мг/дм ³ , түстілігі 20 – 21 см, барлық тұстамада иісі 0 балл.	
тұстама Алға қаласынан 0,3 км жоғары, Ақтөбе химиялық зауытының шлам тоғандарынан 1 км жоғары	>3 класс	Фенолдар* – 0,0017 мг/дм ³ . Фенолдардың нақты концентрациясы фондық кластан асады.
тұстама Алға қаласынан 15 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 класс	Магний – 38 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 0,5 км жоғары, Новороссийск көпірінен 8 км жоғары, Қарғалы өз. құйылысынан 11,2 км жоғары.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,07 мг/дм ³ . Магний – 44 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0013 мг/дм ³ . Аммоний-ионының, магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 4,5 км төмен, Жінішке өзеніне төмен құятын, жер асты суларының шығуынан 0,5 км жоғары.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,28 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0015 мг/дм ³ . Аммоний-ионының және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ақтөбе қаласынан 20 км төмен, Георгиевка ауылынан 2,0 км төмен, жер асты суларының шығуынан 0,5 км төмен.	4 класс	Магний – 32 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0018 мг/дм ³ . Магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Целинный ауылынан 1,0 км оңтүстік – шығысқа, Елек өзенінің сол жақ жағалауы.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,28 мг/дм ³ . Магний – 32 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0014 мг/дм ³ . Аммоний-ионының, магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Қарғалы өзені	Су температурасы 22°C, сутегі көрсеткіші 8,10 судағы еріген оттегі 7,91 мг/дм ³ , ОБТ5 2,1 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
тұстама Қарғалы ауылы, Ауылдың батыс бөлігінде Бұтақ өзенінің су келуінің оң жақ беткейінен 1 км төмен.	4 класс	Магний – 35 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0015 мг/дм ³ . Магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Ембі өзені	Су температурасы 23,4 – 24,4°C, сутегі көрсеткіші 7,95 – 8,05, судағы еріген оттегі 9 – 10,29 мг/дм ³ , ОБТ5 1,68 – 2,07 мг/дм ³ , иісі – 0 балл.	
тұстама Жағабұлақ ауылы, Жағабұлақ ауылынан 1,0 км солтүстік-батыста.	4 класс	Магний – 38 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,002 мг/дм ³ . Магнийдің және фенолдардың нақты

		концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Саға ауылы, Ауылдан 1,0 км оңтүстік-батыста.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,20 мг/дм ³ . Магний – 46 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,002 мг/дм ³ . Аммоний-ионының, магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
Темір өзені	Су температурасы 18,2 – 20,2°C, сутегі көрсеткіші 8,02 – 8,03, судағы еріген оттегі 10,28 – 11,11 мг/дм ³ , ОБТ5 1,58 – 2,14 мг/дм ³ , барлық тұстамада иісі – 0 балл.	
тұстама Покровское ауылы, Шелісай өзенінің су келуінің сол жақ беткейінен 400 м төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,44 мг/дм ³ . Магний – 40 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0018 мг/дм ³ . Аммоний-ионының, магнийдің және фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан асады.
тұстама Ленинское ауылы, ауылдан 9 км төмен, Күлден-Темір өзенінің су сағасының сол жақ беткейінен 2 км төмен.	4 класс	Магний – 30,4 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,0011 мг/дм ³ . Магнийдің нақты концентрациялары фондық кластан асады. Фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан аспайды.
Ор өзені	Су температурасы 17°C, сутегі көрсеткіші 8, судағы еріген оттегі 7,09 мг/дм ³ , ОБТ5 1,5 мг/дм ³ , түстілігі 21 см, иісі 0 балл.	
тұстама Бөгетсай ауылы, ауылдан 0,3 км төмен, Бөгетсай өзенінің құйылысынан 0,2 км төмен.	4 класс	Аммоний-ионы – 1,22 мг/дм ³ . Фенолдар* – 0,002 мг/дм ³ . Аммоний-ионының нақты концентрациялары фондық кластан асады. Фенолдардың нақты концентрациялары фондық кластан аспайды
Шалқар көлі, Шалқар қ., Шалқар көлінің шығыс жақ жағасы.	Су температурасы 25°C, сутегі көрсеткіші 8,05, судағы еріген оттегі 6,11 мг/дм ³ , ОБТ5 2,07 мг/дм ³ , ОХТ 21,80 мг/дм ³ , қалқыма заттар 8,60 мг/дм ³ , минералдану 758 мг/дм ³ , иісі 1 балл.	

* - бұл кластағы заттар нормаланбайды

Ақтөбе облысының аумағындағы көлдердің жер үсті сулары сапасының нәтижелері

	Ингредиенттердің атауы	Өлшем бірлігі	Тамыз 2022ж
			Шалқар көлі
1	Көзбен шолу		
2	Температура	°С	25
3	Сутегі көрсеткіші		8,05
4	Еріген оттегі	мг/дм3	6,11
5	Судың иісі	балл	1
6	ОБТ5	мг/дм3	2,07
7	ОХТ	мг/дм3	21,80
8	Қалқыма заттар	мг/дм3	8,60
9	Гидрокарбонаттар	мг/дм3	416
10	Кермектік	мг/дм3	7
11	Минерализация	мг/дм3	758
12	Натрий + калий	мг/дм3	82
13	Құрғақ қалдық	мг/дм3	1000
14	Кальций	мг/дм3	70
15	Магний	мг/дм3	42
16	Сульфаттар	мг/дм3	95
17	Хлоридтер	мг/дм3	53
18	Фосфаттар	мг/дм3	0,010
19	Жалпы фосфор	мг/дм3	0,025
20	Нитритті азот	мг/дм3	0,036
21	Нитратты азот	мг/дм3	0,010
22	Жалпы темір	мг/дм3	0,007
23	Тұзды аммоний	мг/дм3	1,53
24	Қорғасын	мг/дм3	0,003
25	Мыс	мг/дм3	0,005
26	Мырыш	мг/дм3	0,001
27	АББЗ /СББЗ	мг/дм3	0,004
28	Фенолдар	мг/дм3	0,0018
29	Мұнай өнімдері	мг/дм3	0,008

4 Қосымша

Анықтамалық бөлім
Елді мекендердің ауасындағы ластаушы заттардың рұқсат етілген шекті шоғырлануы (ШЖШ)

Қоспалар	ШЖШ мәні, мг/м ³		Қауіптілік классы
	максималды бір реттік	орта тәуліктік	
Азот диоксиді	0,2	0,04	2
Азот оксиді	0,4	0,06	3
Аммиак	0,2	0,04	4
Бенз/а/пирен	-	0,1 мкг/100 м ³	1
Бензол	0,3	0,1	2
Бериллий	0,09	0,00001	1
Қалқыма бөлшектер (шаң)	0,5	0,15	3
Қалқыма бөлшектер РМ 10	0,3	0,06	
Қалқыма бөлшектер РМ 2,5	0,16	0,035	
Хлор сутегі	0,2	0,1	2
Кадмий	-	0,0003	1
Кобальт	-	0,001	2
Марганец	0,01	0,001	2
Мыс	-	0,002	2
Мышьяк	-	0,0003	2
Озон	0,16	0,03	1
Қоғасын	0,001	0,0003	1
Күкірт диоксиді	0,5	0,05	3
Күкірт қышқылы	0,3	0,1	2
Күкіртсутек	0,008	-	2
Көміртек оксиді	5,0	3	4
Фенол	0,01	0,003	2
Формальдегид	0,05	0,01	2
Фтор сутегі	0,02	0,005	2
Хлор	0,1	0,03	2
Хром (VI)	-	0,0015	1
Мырыш	-	0,05	3

"Қалалық және ауылдық елді мекендердегі атмосфералық ауаға гигиеналық норматив" (2015 жылғы 28 ақпандағы №168 СанПин)

Атмосфераның ластану индексінің дәрежесін бағалау

Градация	Атмосфералық ауаның ластануы	Көрсеткіштер	Бір айға бағалау
I	Төмен	СИ ЕҚ, %	0-1 0
II	Көтеріңкі	СИ ЕҚ, %	2-4 1-19
III	Жоғары	СИ ЕҚ, %	5-10 20-49
IV	Өте жоғары	СИ ЕҚ, %	>10 >50

БҚ 52.04.667-2005 Мемлекеттік органдарды, жұртшылықты және халықты ақпараттандыру үшін қалалардағы атмосфераның ластану жай-күйінің құжаттары. Әзірлеуге, сақтауға, мазмұндауға және мазмұнына қойылатын жалпы талаптар

Су пайдалану санаттары (түрлері) бойынша су пайдалану сыныптарын саралау

Су пайдалану санаты (түрі)	Мақсаты / түрі тазалау	Суды пайдалану сыныптары				
		1 класс	2 класс	3 класс	4 класс	5 класс
Балық шаруашылығының суың пайдалану	Албыртбалық	+	+	-	-	-
	Тұқыбалық	+	+	-	-	-
Ауыз су пайдалану шаруашылығы	Қарапайым су дайындау	+	+	-	-	-
	Дағдылы су дайындау	+	+	+	-	-
	Қарқынды су дайындау	+	+	+	+	-
Рекреациялық су пайдалану (мәдени-тұрмыстық)		+	+	+	-	-
Суару	Дайындықсыз	+	+	+	+	-
	Карталарда тұндыру	+	+	+	+	+
Өнеркәсіп:						
технологиялық мақсаттар, процестер салқындату		+	+	+	+	-
гидроэнергетика		+	+	+	+	+
пайдалы қазбаларды өндіру		+	+	+	+	+
транспорт		+	+	+	+	+

Су объектілеріндегі су сапасын жіктеудің бірыңғай жүйесі (АШМ СРК 09.11.2016 ж. №151 Бұйрығы)

Радиациялық қауіпсіздік нормативі

Нормаланатын шамалар Тиімді доза	Доза шектері
	Халық
	Кез келген кезекті 5 жыл үшін жылына 1 мЗ орташа, бірақ жылына 5 мЗ артық емес

*«Халықтың санитарлық-эпидемиологиялық талаптар радиациялық қауіпсіздікті қамтамасыз етуге»

Топырақты ластаушы зиянды заттар шоғырларының шекті жол берілген мөлшері

Заттардың атауы	Шекті рұқсат етілген шоғыр (бұдан әрі - ШРШ) топырақта мг/кг
Қорғасын (жалпы нысан)	32,0
Мыс (жылжымалы нысан)	3,0
Мыс (жалпы нысан)	33
Хром (жылжымалы нысан)	6,0
Хром ⁺⁶	0,05
Марганец (жалпы нысан)	1500
Никель (жылжымалы нысан)	4,0
Мырыш (жылжымалы нысан)	23,0
Күшәла (жалпы нысан)	2,0

* ҚР Денсаулық сақтау министрлігінің 2004 ж. 30.01. №99 және ҚР Қоршаған ортаны қорғау министрлігімен 2004 ж. 27.01. №21-п біріккен бұйрық.

"ҚАЗГИДРОМЕТ" РМҚ АҚТӨБЕ ОБЛЫСЫ БОЙЫНША ФИЛИАЛЫ

**МЕКЕН-ЖАЙЫ:
АҚТӨБЕ ҚАЛАСЫ
АВИАГОРОДОК 14В
ТЕЛ. 8 (7132)-22-85-72**

E MAIL:HIMLABACGM@MAIL.RU